

LIFE 13 NAT/LT/84

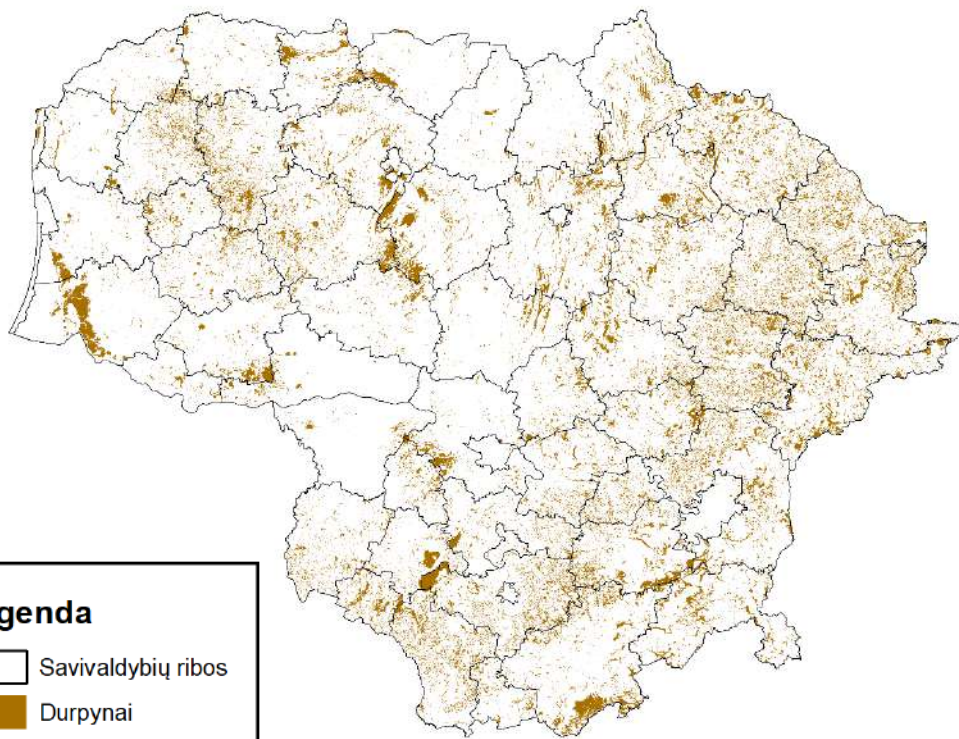
Durpynai – pelkių palikimas. Kiek jų turime Lietuvoje? Ar racionaliai naudojame?

Dr. Simonas Valatka

Argaudas Stoškus

Gamtos paveldo fondas

Legenda

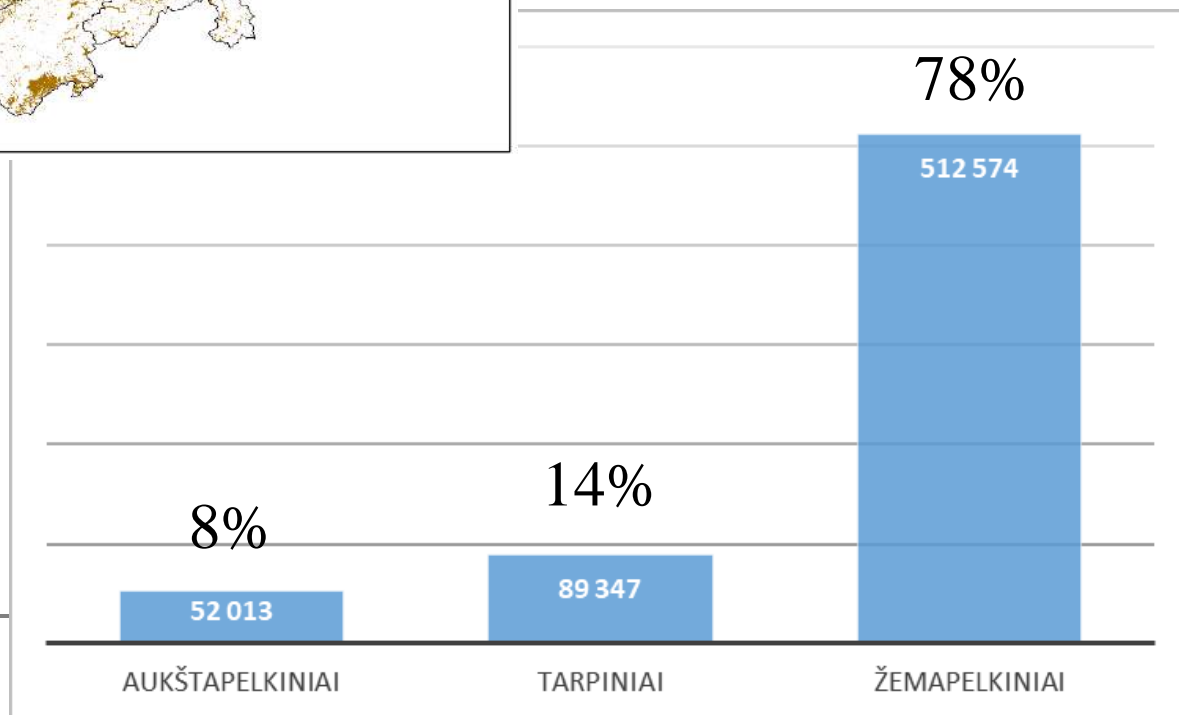
- Savivaldybių ribos
- Durpynai

Lietuvos durpynų
plotas – 654 tūkst. ha

78% – žemapelkiniai

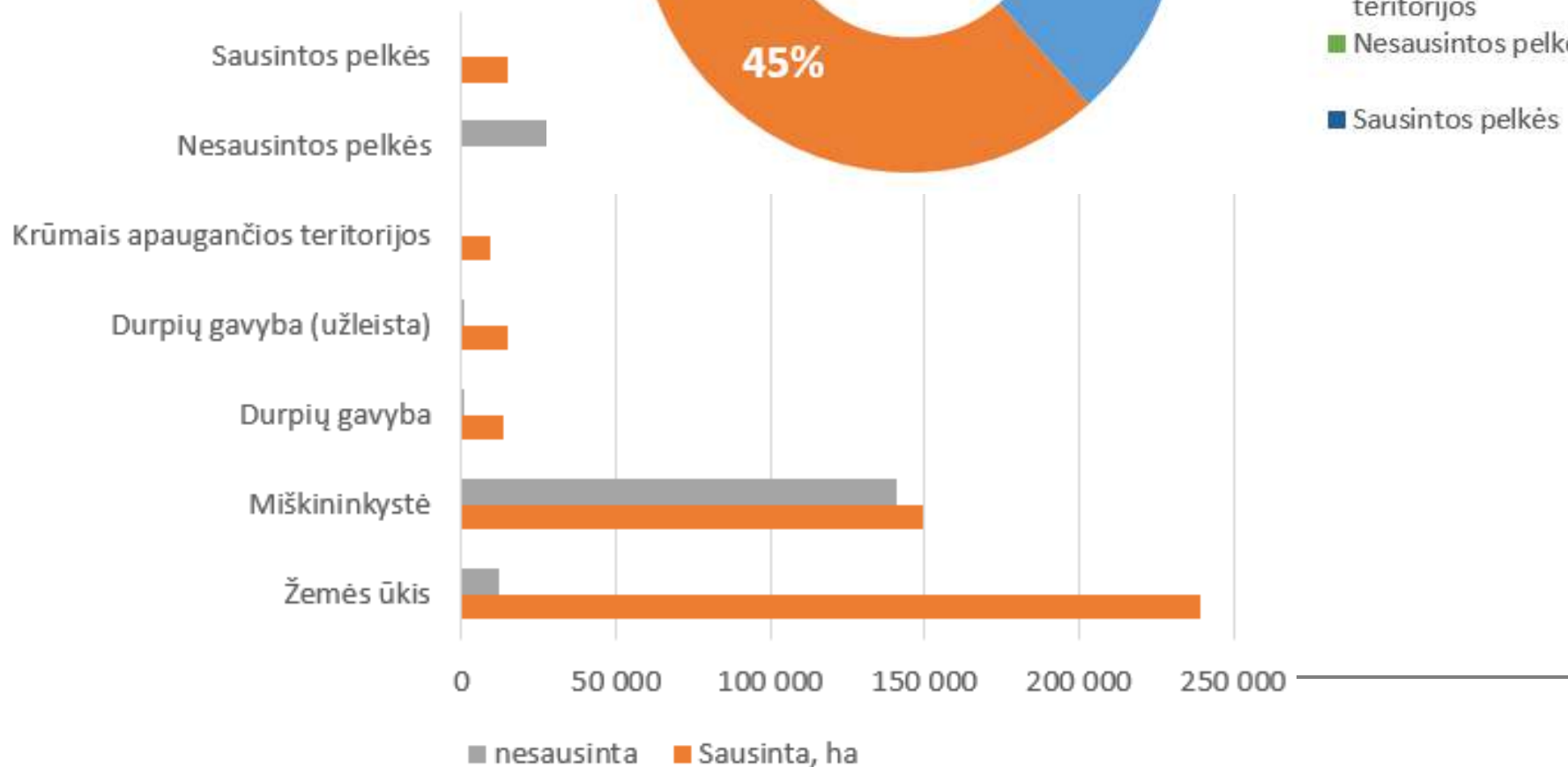
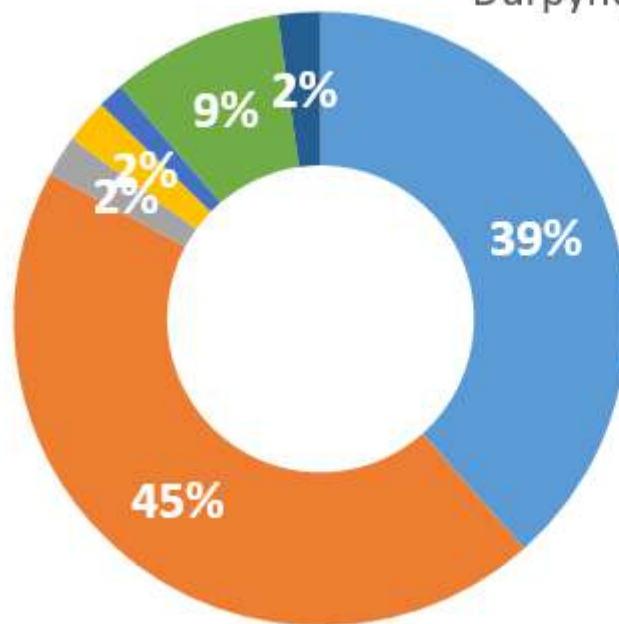
14% – tarpiniai

8% – aukštapelkiniai

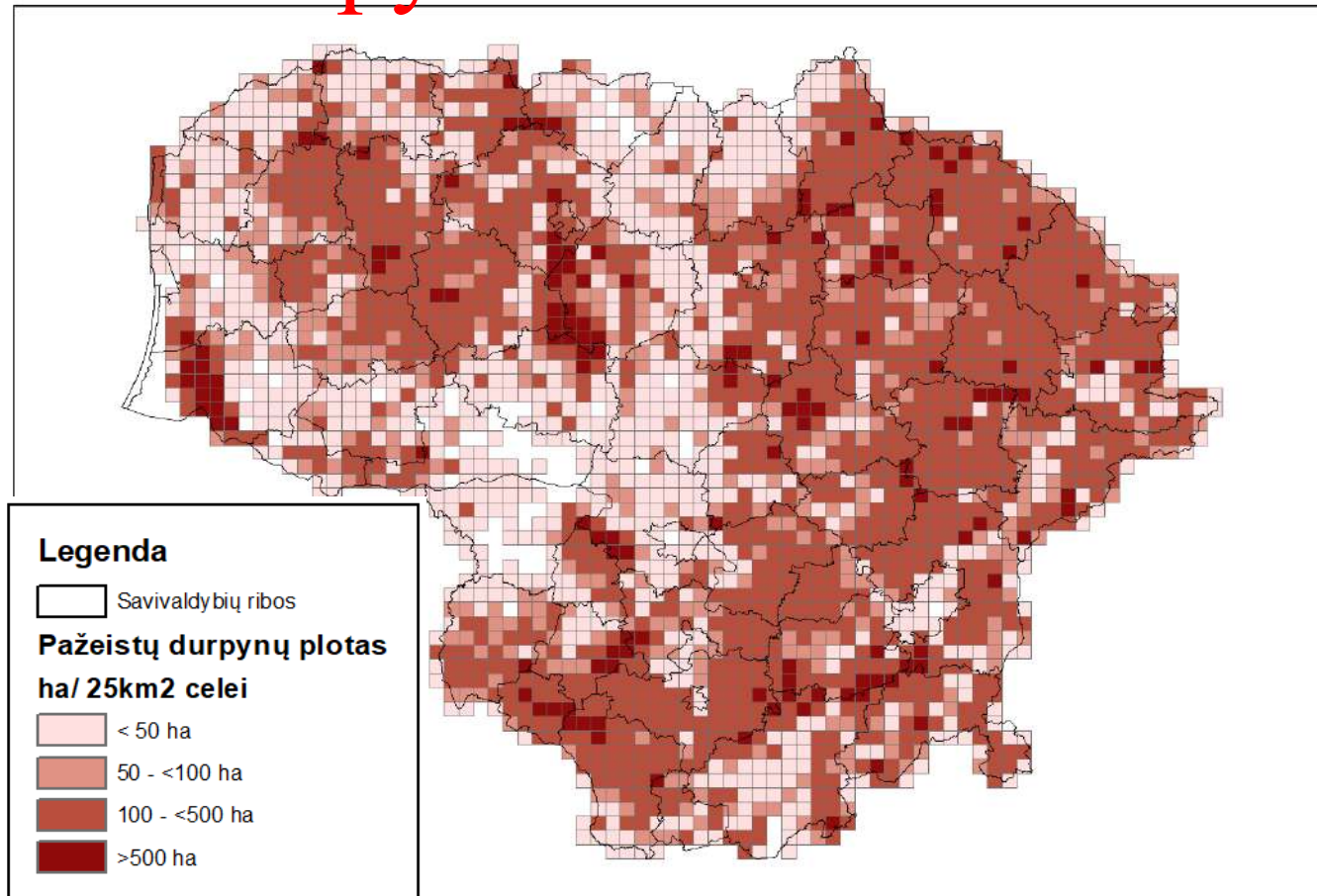

Durpynų naudojimas

- Žemės ūkis
- Miškininkystė
- Durpių gavyba
- Durpių gavyba (užleista)
- Krūmais apaugančios teritorijos
- Nesausintos pelkės
- Sausintos pelkės

Pažeisti durpynai

- Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos
- Vandens tarša
- Biologinės įvairovės degradavimas
- Gaisrų rizika
- Reguliacinių funkcijų praradimas: hidrologinis režimas, vietinis klimatas

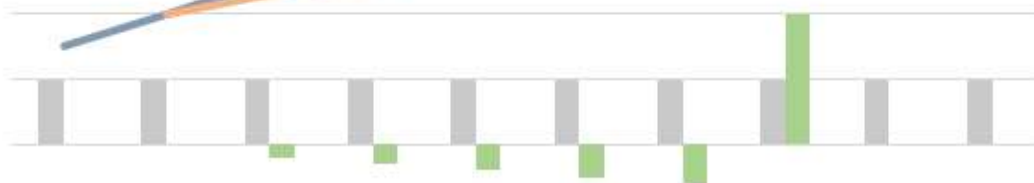
Išvengtos emisijos

DURPYNAS

Laikinas emisijų sumažinimas

MIŠKAS

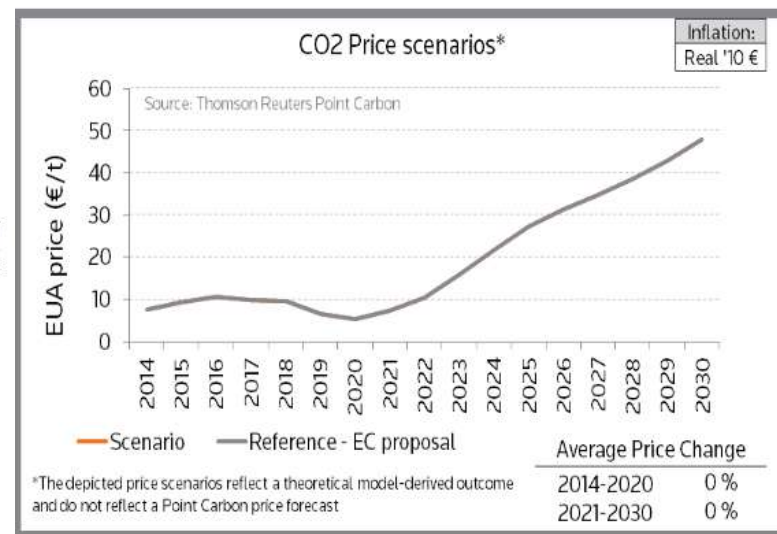

ŠESD

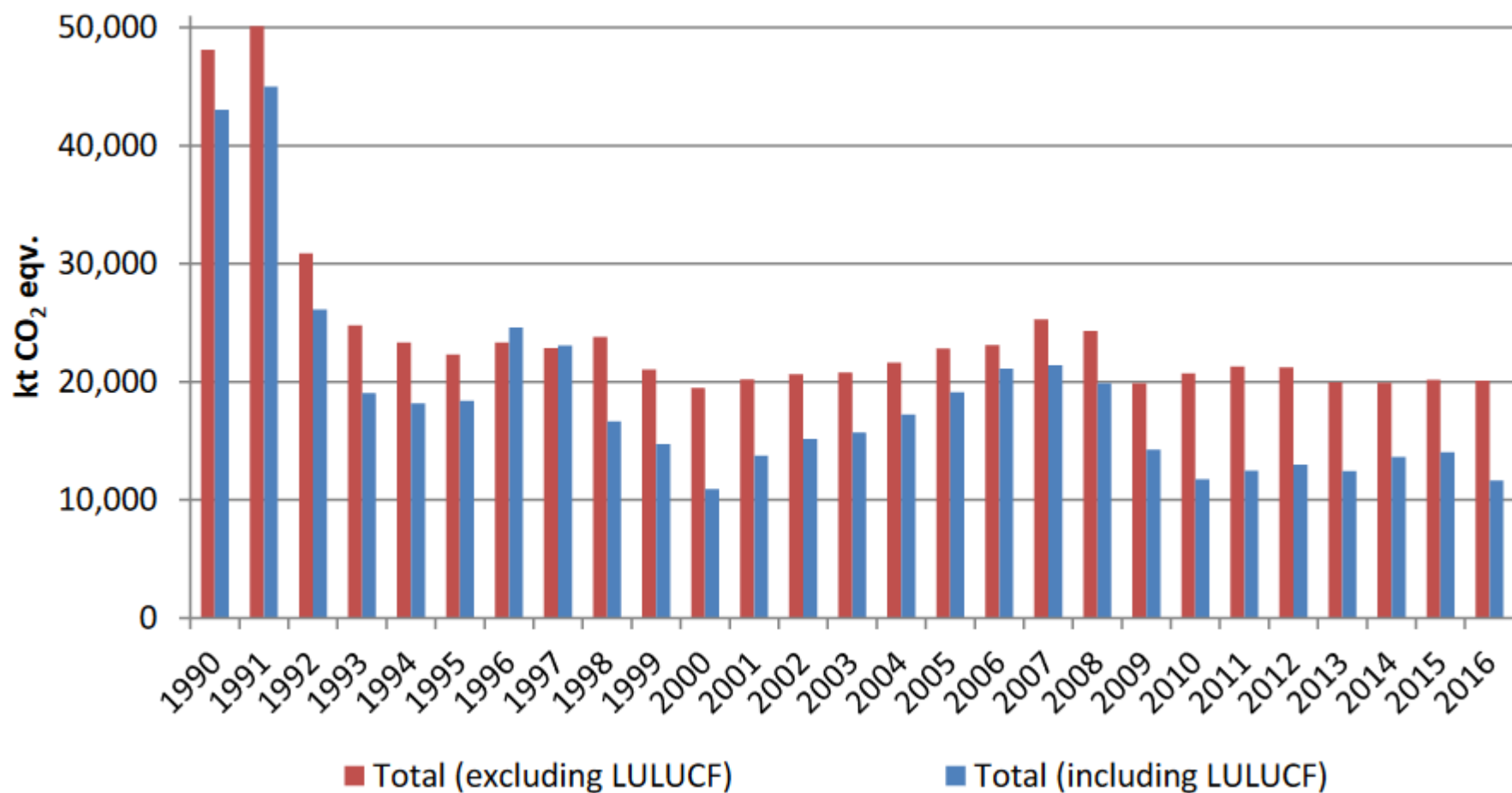
Nusausintas durpynas iš angies kaupyklos/ saugyklos tampa šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos šaltiniu.

ŠESD išsiskyrimą iš nusausintų durpynų galima ženkliai sumažinti, o atskirais atvejais netgi sustabdyti, atstatant natūralų vandens lygį ir/arba keičiant žemėnaudą

Pokytis per metus
nuo 4 iki 14€ /t CO₂ ekv.

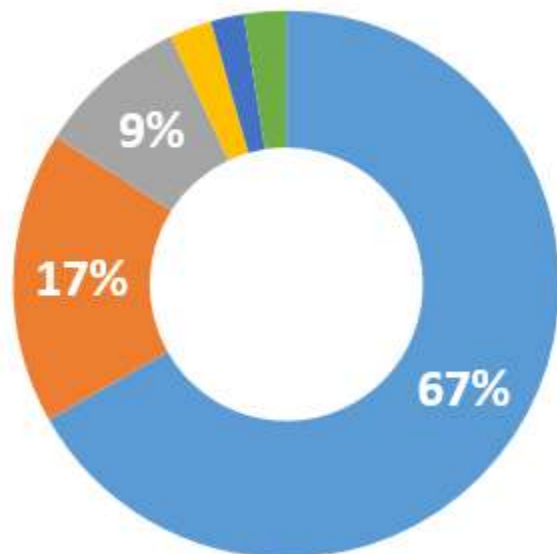

Prognozė 2030:
25-50€ /t CO₂ ekv.

GHG source and sink categories	Energy	IPPU	Agriculture	LULUCF	Waste	Total (including LULUCF)	Total (excluding LULUCF)
2015	11,057.1	3,469.7	4,617.0	-6,140.8	1,031.2	14,034.2	20,175.0
2016	11,375.2	3,267.4	4,442.6	-8,441.6	997.7	11,641.3	20,082.9

ŠESD išsiskyrimas

■ Žemės ūkis

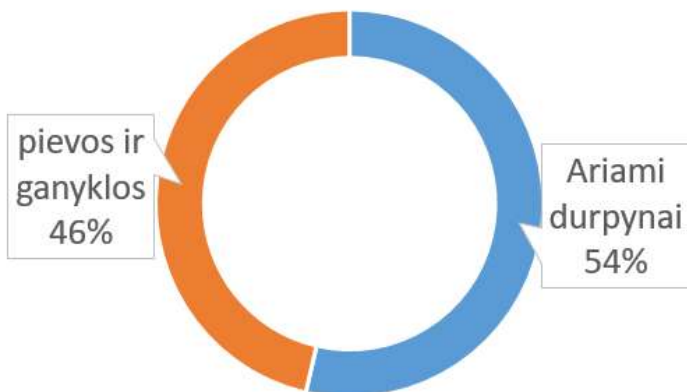
■ Miškininkystė

■ Durpių gavyba

■ Durpių gavyba užleista

■ Krūmais apaugančios teritorijos

■ Sausintos pelkės

Naudojimo sritis	ŠESD emisijos t CO ₂ ekv. per metus
Žemės ūkis	7 216 828
Miškininkystė	1 868 509
Durpių gavyba	973 336
Durpių gavyba užleista	268 721
Krūmais apaugančios teritorijos	212 439
Sausintos pelkės	269 912
Iš viso:	10 809 745

Apskaičiuota naudojant IPCC koeficientus:
2013 Supplement to the 2006 IPCC Guidelines for
National Greenhouse Gas Inventories: Wetlands

Kieno miške kankorėžiai?

Kankorėžiai papuošimams

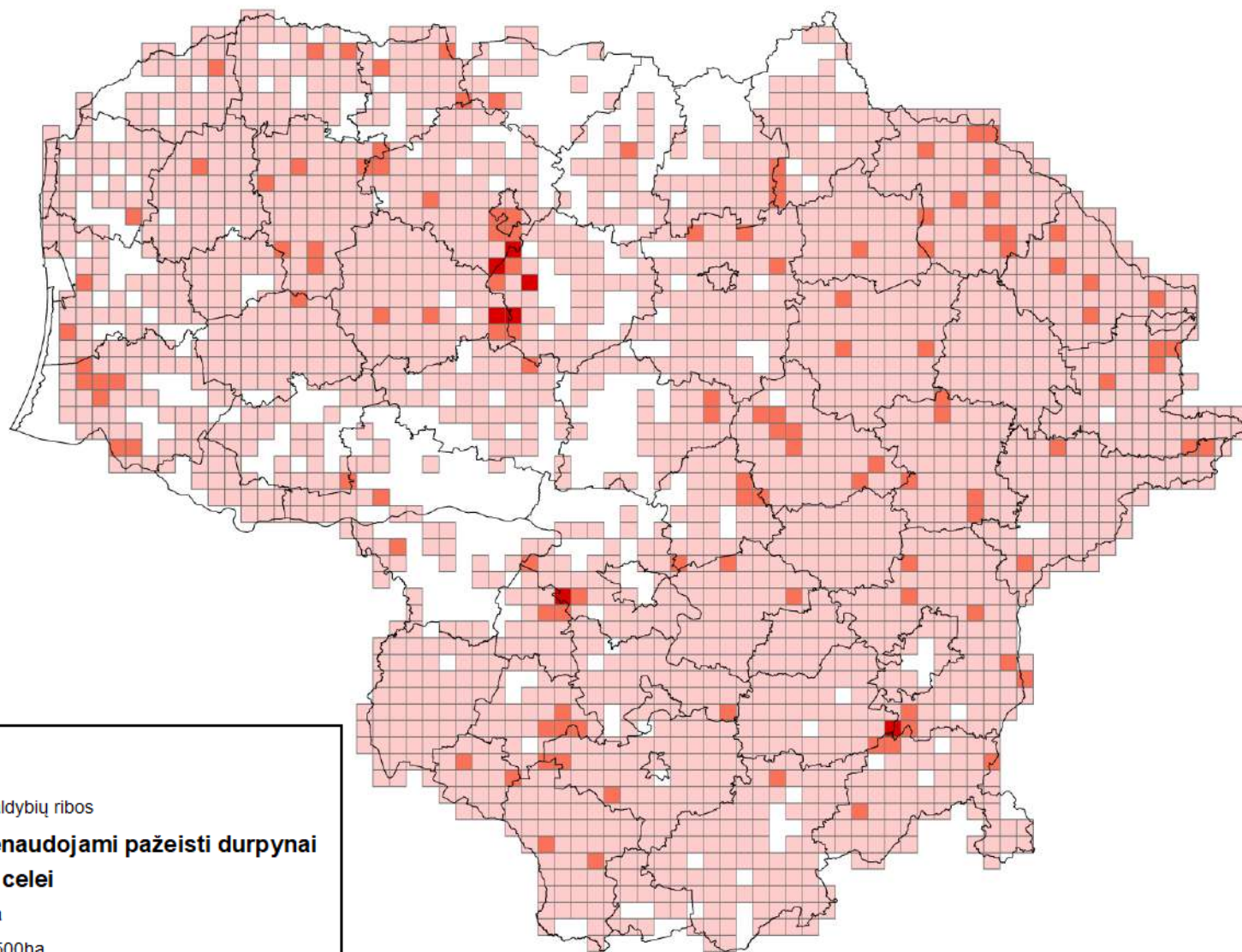
3.00 €

- 50 – 60 vienetų
- Supakuota į dėžutę

Siunčiamas supakuotas į kartono dėžę. Pristatymas visoje Lietuvoje išskyrus Neringą.

IŠPARDUOTA

Pažeisti nenaudojami durpynai

Legenda

 Savivaldybių ribos

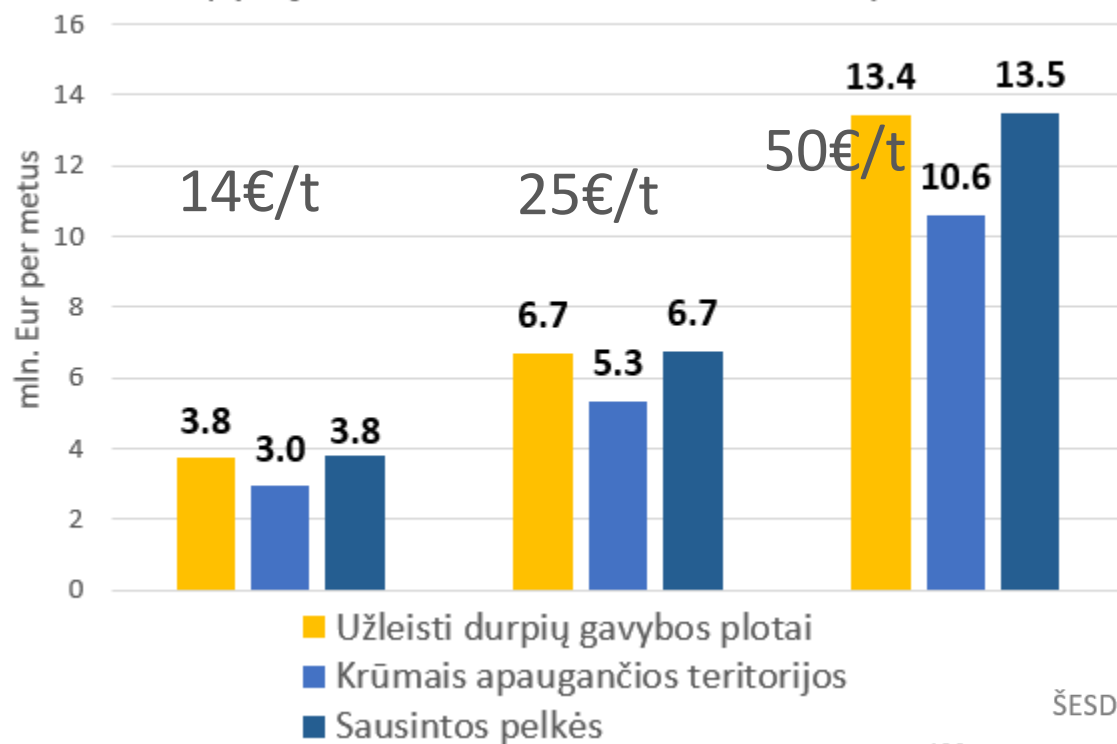
Apleisti nenaudojami pažeisti durpynai
ha/ 25km² celei

 <50 ha

 50 - <500ha

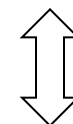
 >500 ha

Durpynų sausinimo ŠESD kaina, MEUR per metus

Nieko nedarymo kaina:

10,5M€ (14 €/t)

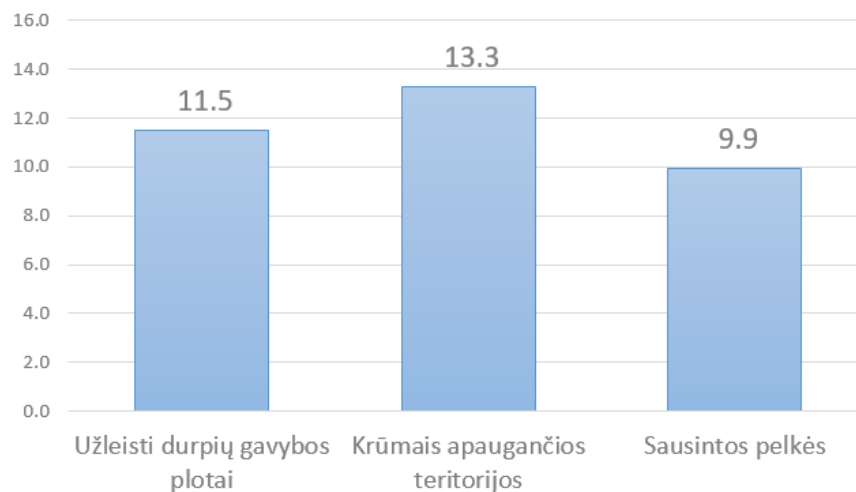

37,5M € (50 €/t)

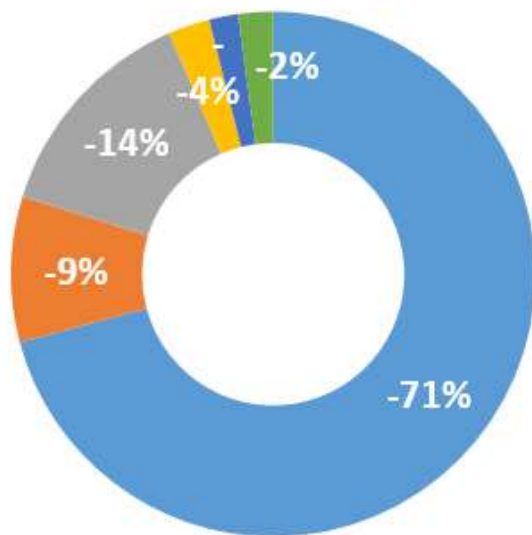
ŠESD mažinimo potencialas:

- 440 tūkst. t CO₂ ekv. per metus (~6 M€)
- Plotas 39 tūkst. ha

ŠESD mažinimo potencialas t CO₂ ekv. /ha per metus

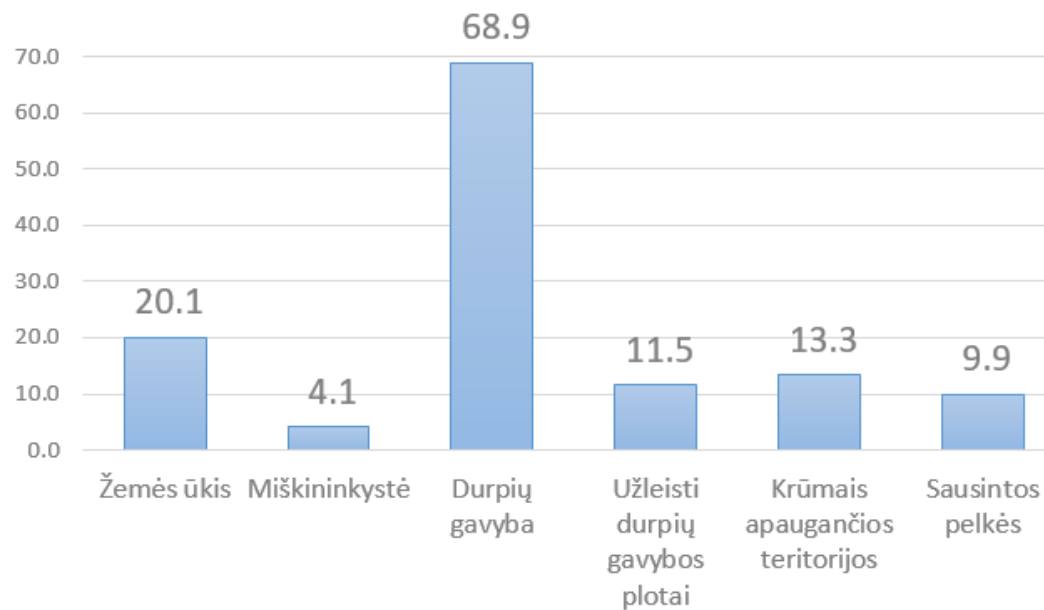

ŠESD mažinimo potencialas

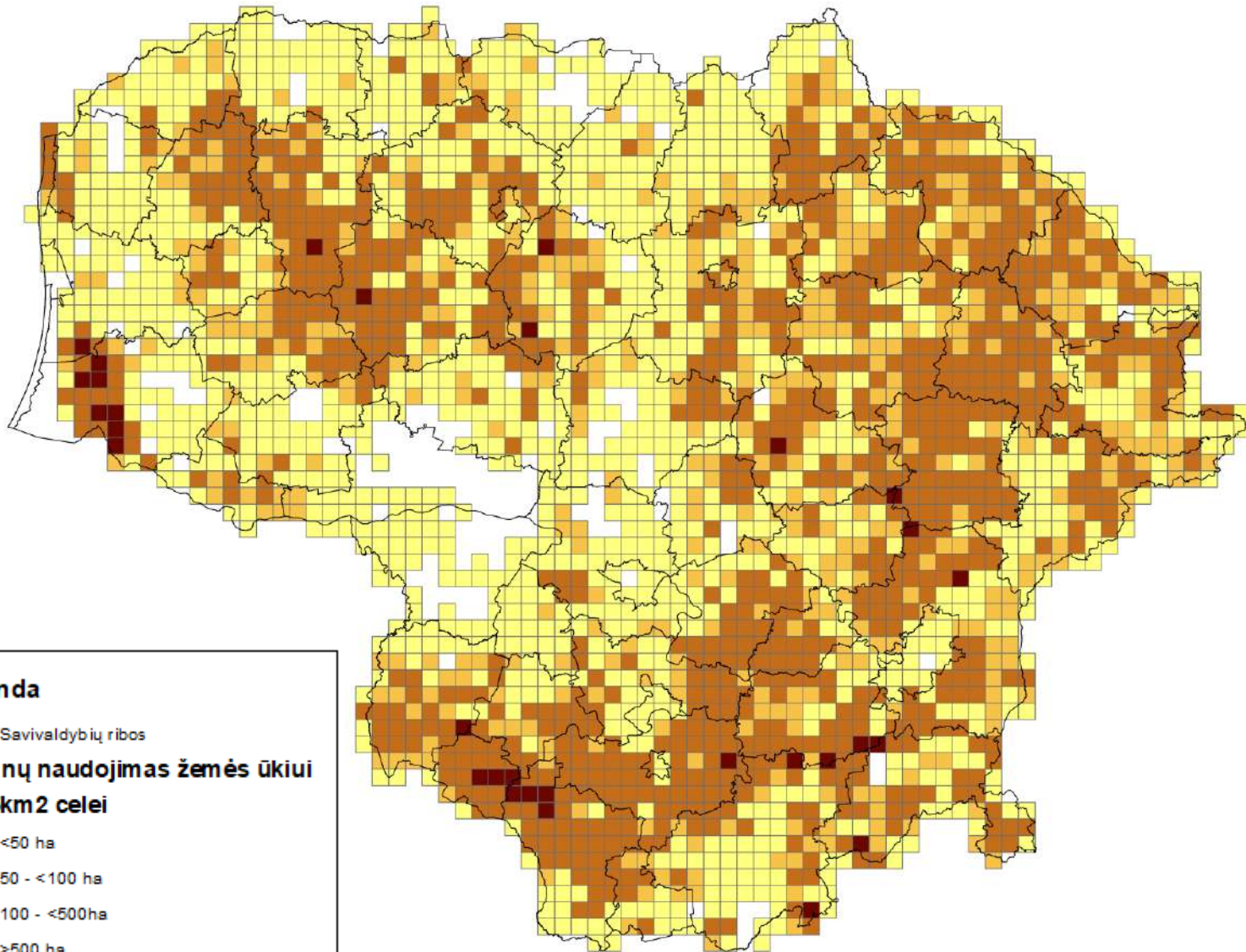
- Žemės ūkis
- Miškininkystė
- Durpių gavyba
- Užleisti durpių gavybos plotai
- Krūmais apaugančios teritorijos
- Sausintos pelkės

ŠESD mažinimo potencialas t CO₂ ekv. /ha per metus

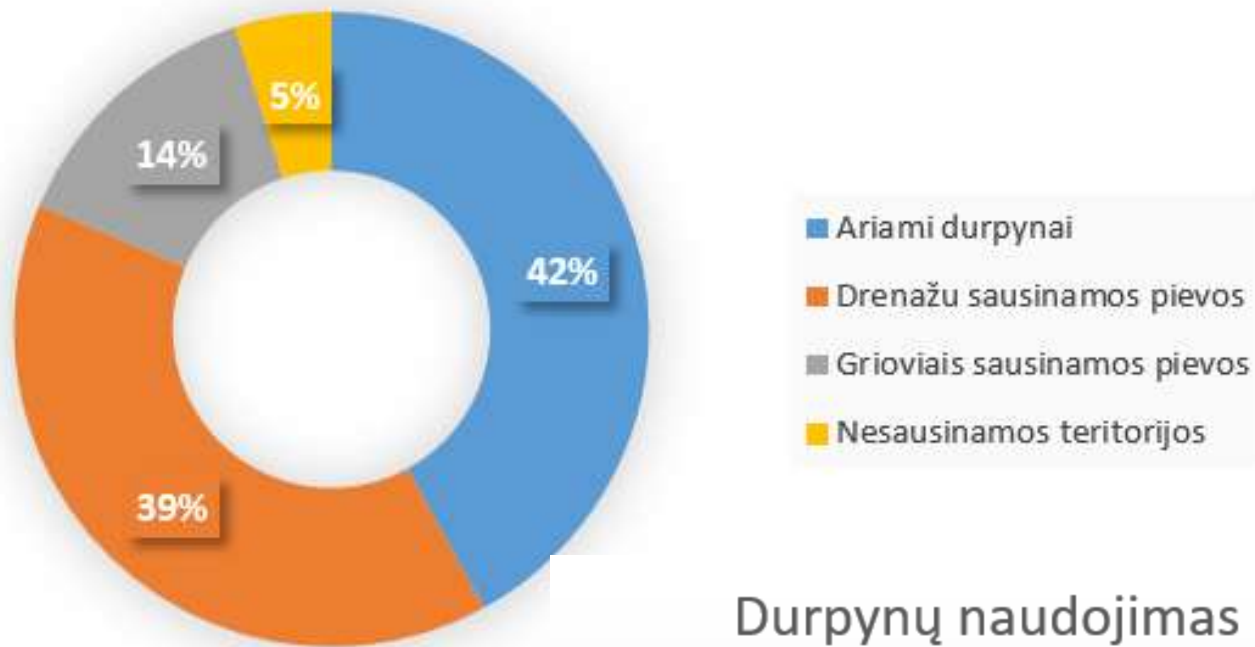

Durpynų naudojimas žemės ūkyje

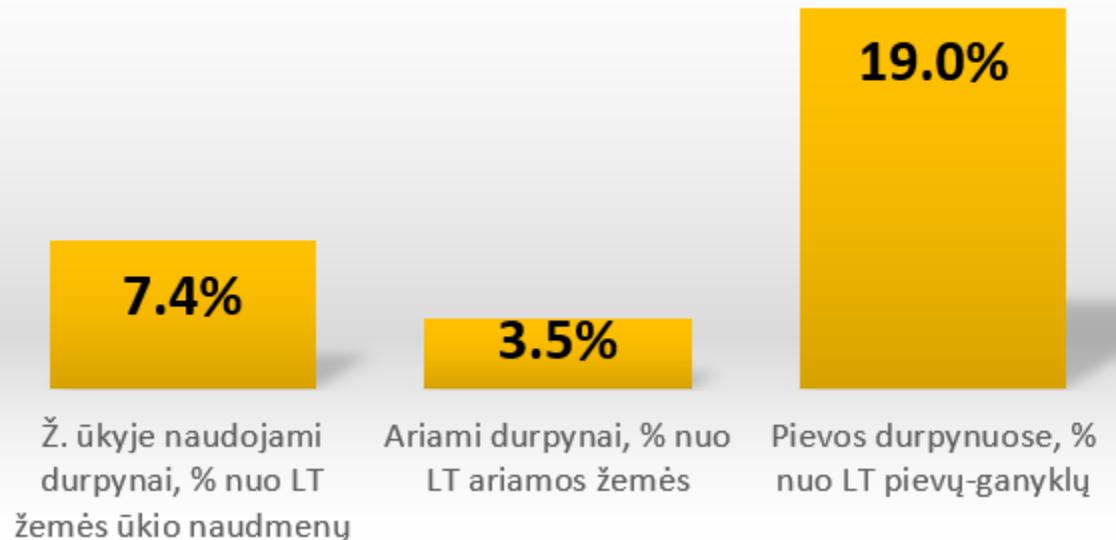

Durpynų naudojimas žemės ūkyje

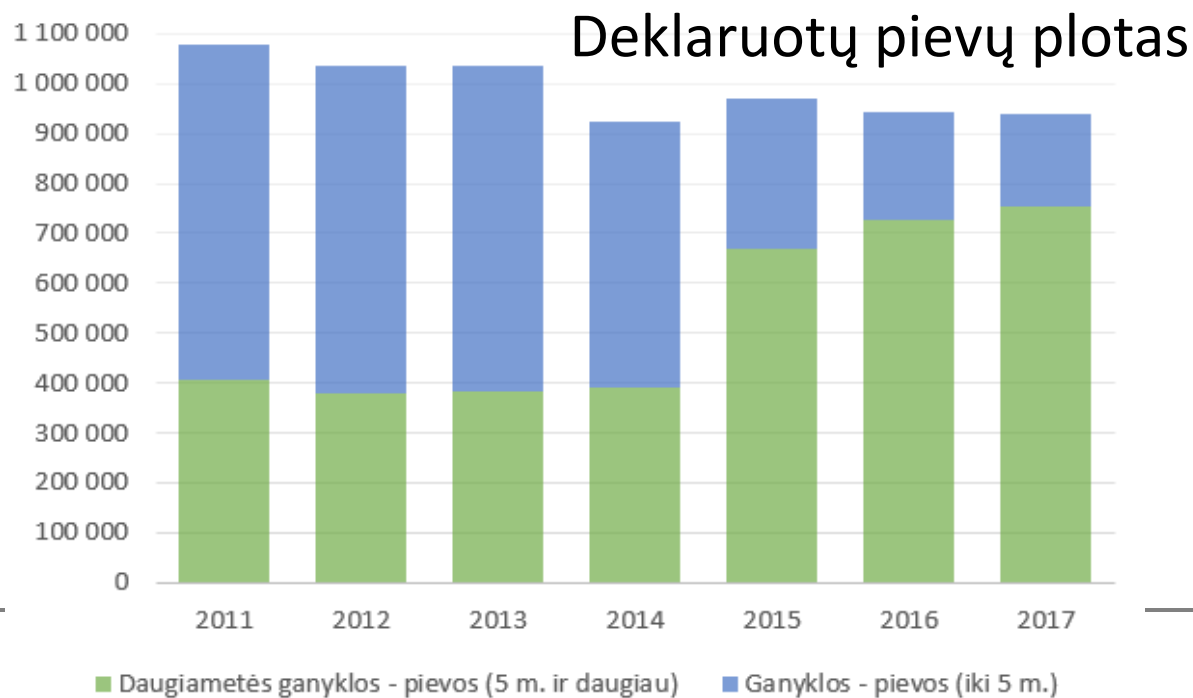
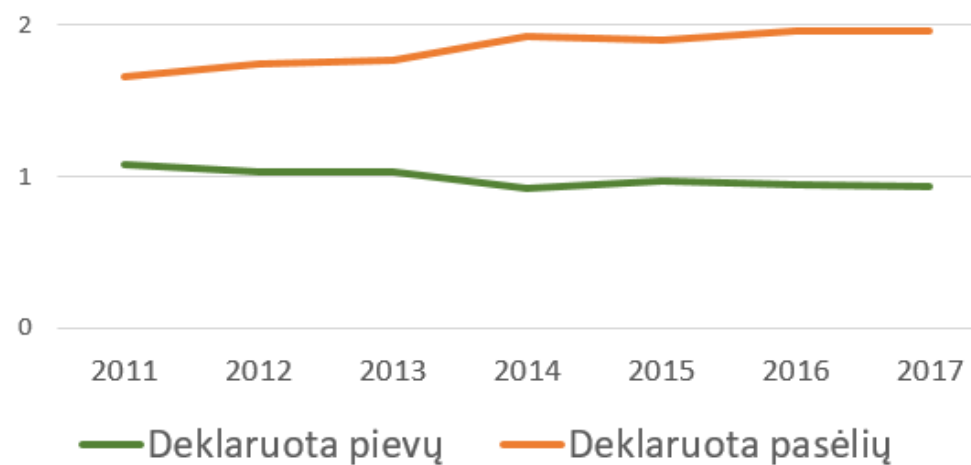
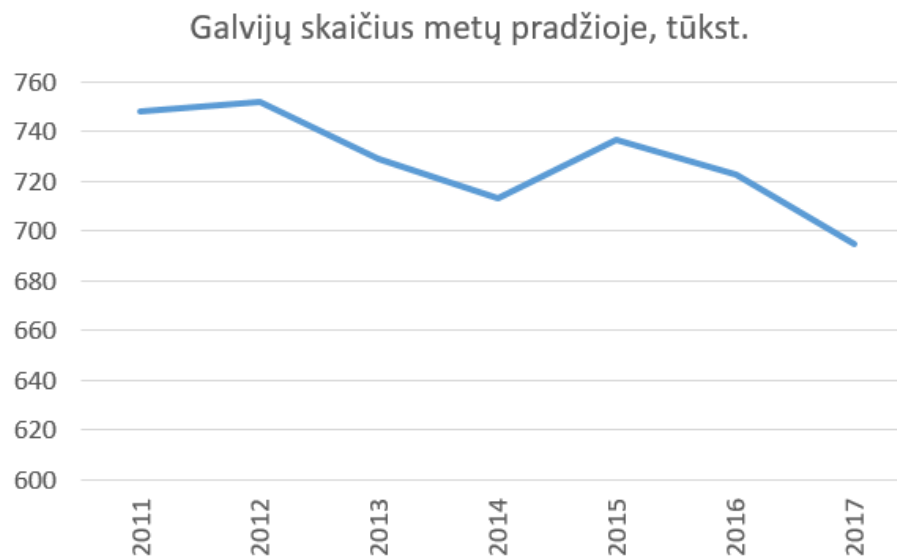

Durpynų naudojimas žemės ūkyje

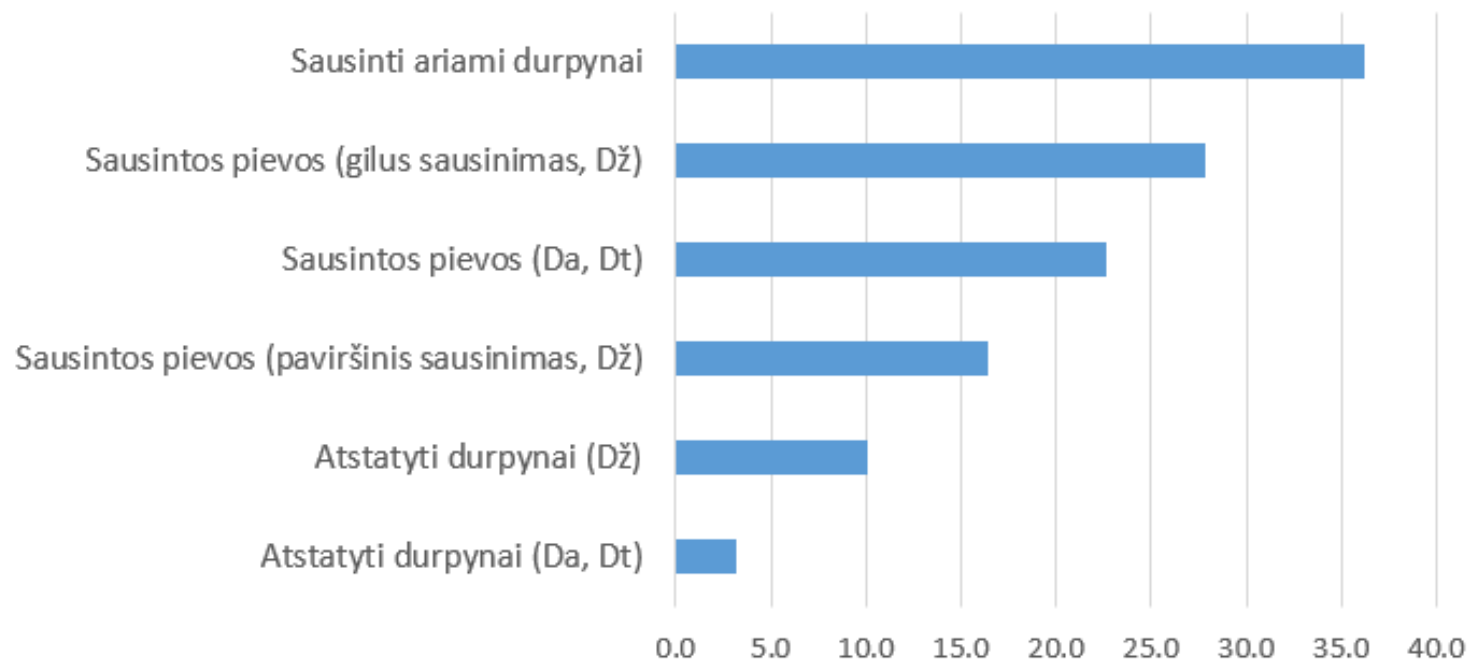

Mln

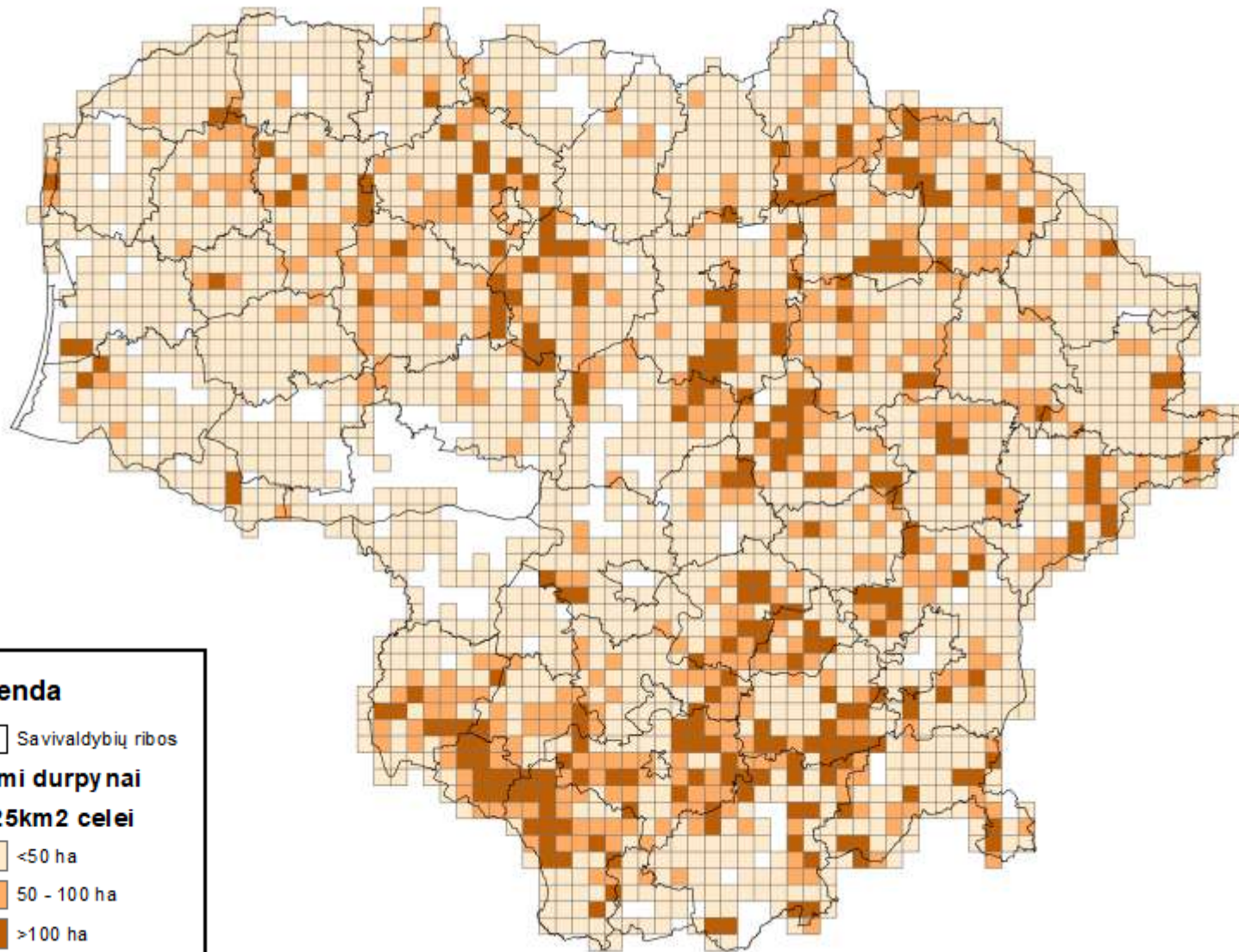
Deklaruoti plotai

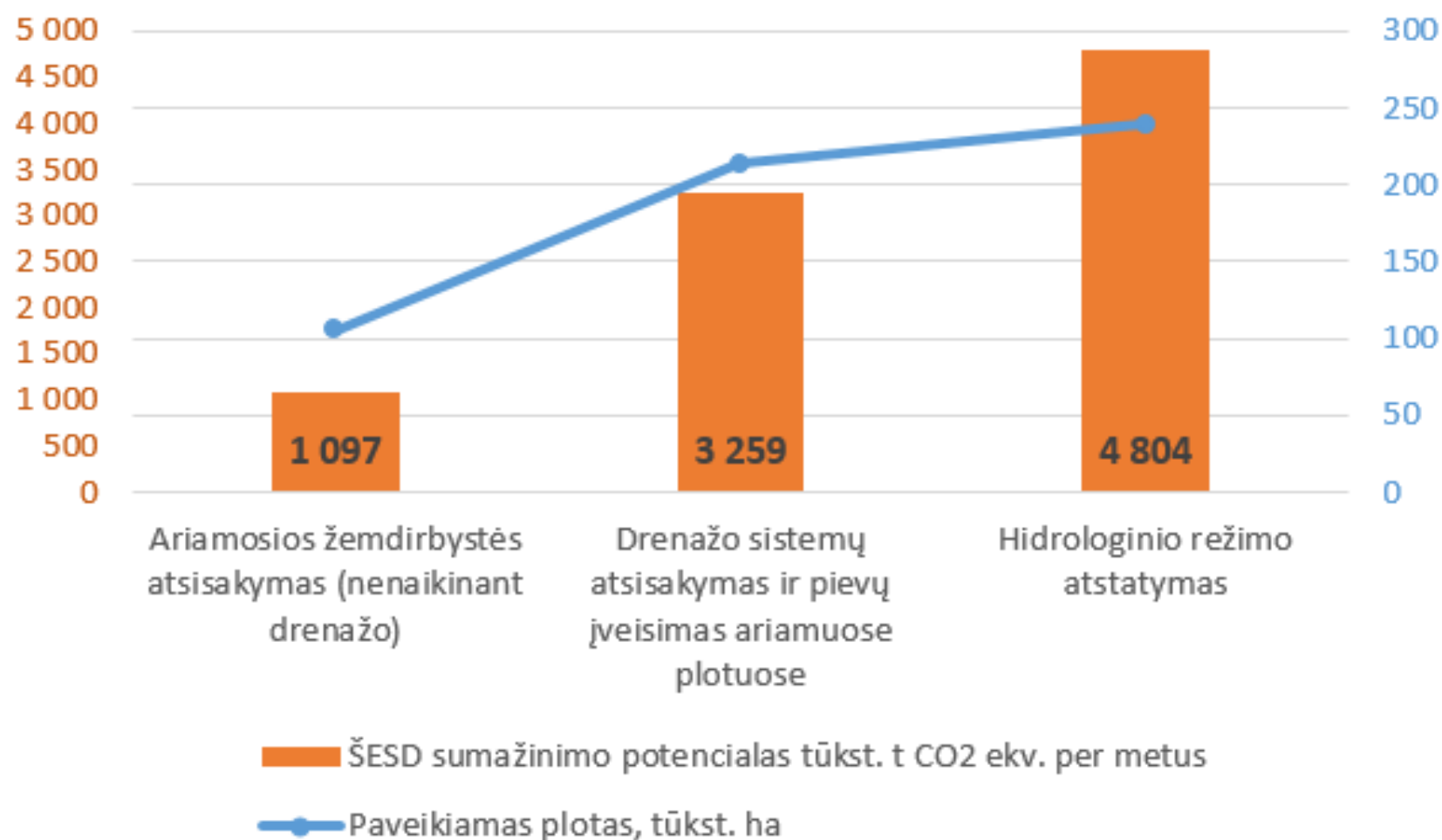
EF, t CO2 ekv. /ha per metus

Ariami durpynai

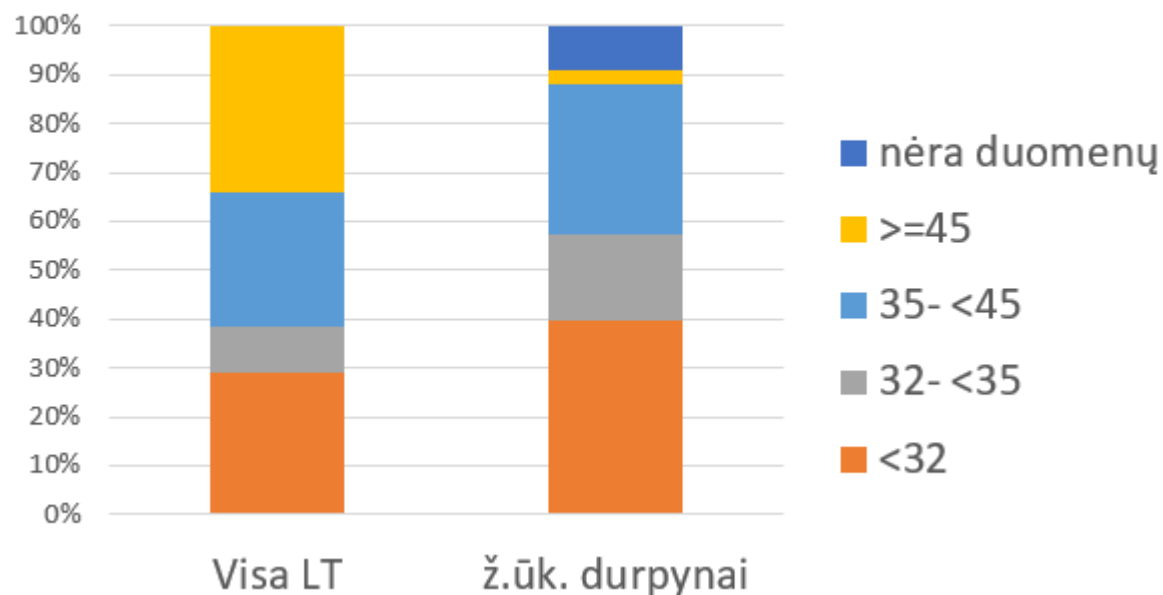

ŠESD mažinimas iš žemės ūkio teritorijų

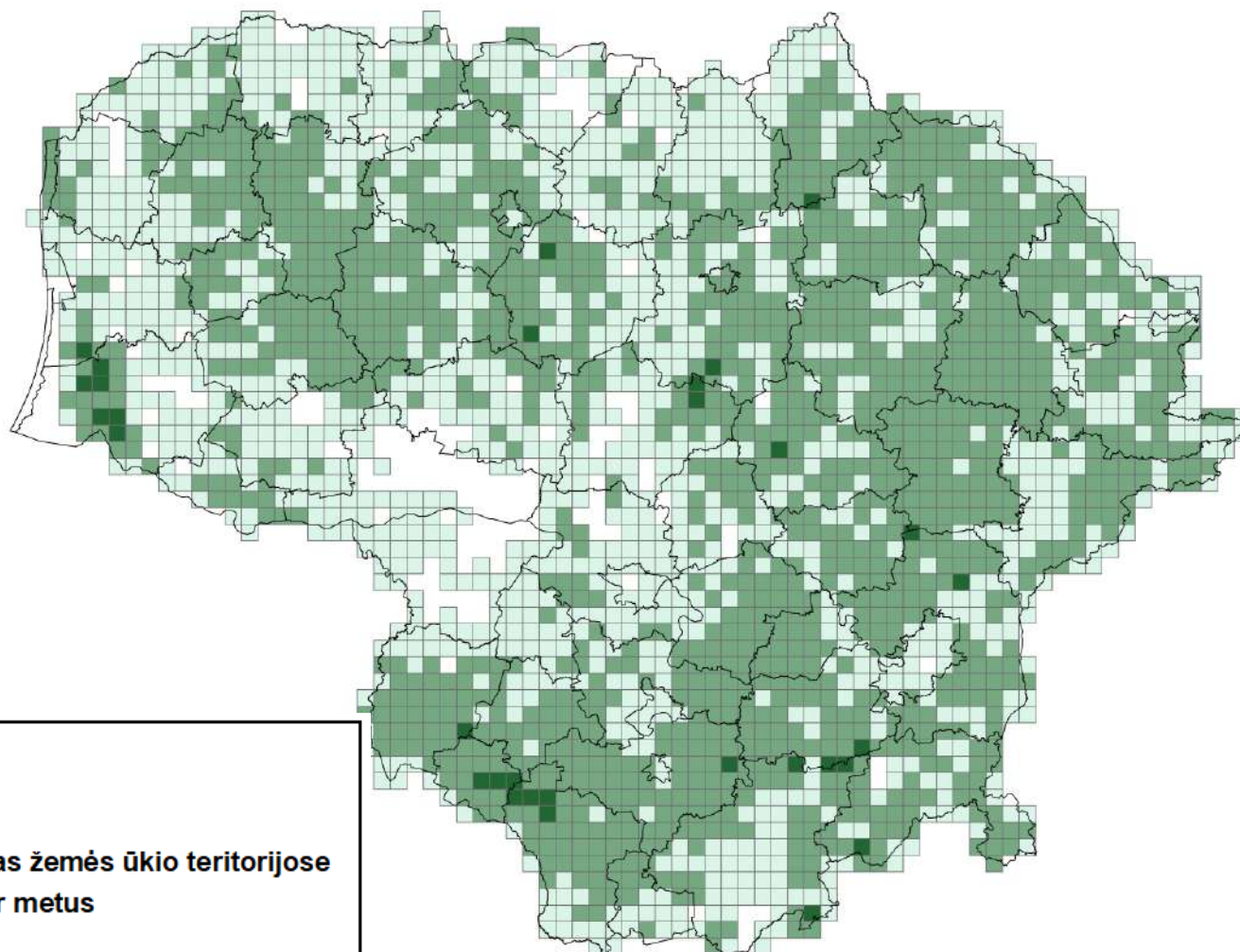

Našumo balas

Žemės ūkio naudmenų našumas (balais)	Bendroji produkcija	Išlaidos	Bendras pelnas	Subsidijos ir PVM atskaita	Bendras pelnas ir subsidijos
< 32	505	713	-208	460	252
32–< 35	477	551	-74	531	457
35–< 45	570	646	-76	341	265
≥ 45	793	833	-40	219	179

ŠESD mažinimo potencialas žemės ūkio teritorijose

Legenda

 Savivaldybių ribos

ŠESD mažinimo potencialas žemės ūkio teritorijose
t CO₂ ekv./ 25km² celei per metus

 <1 000 t

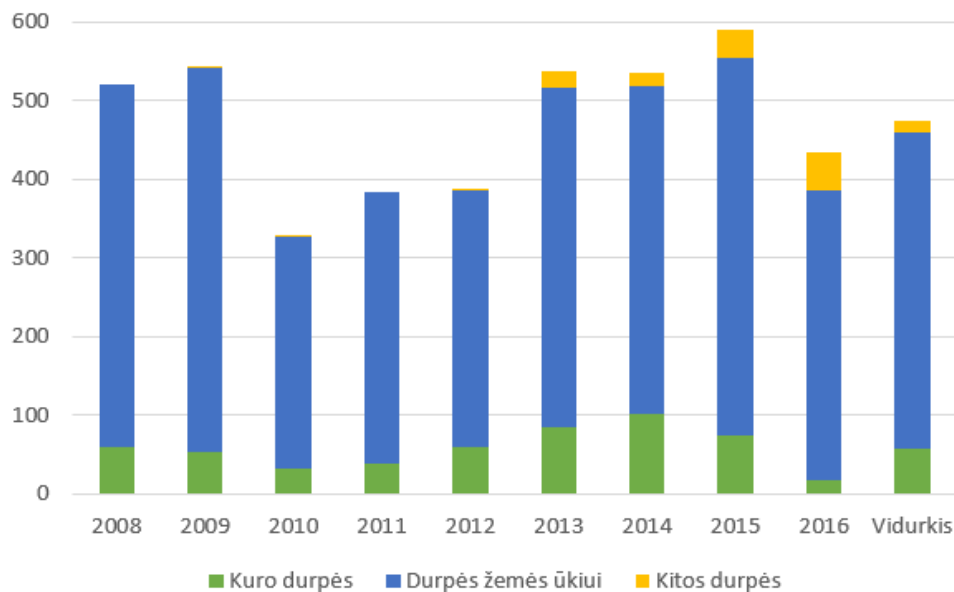
 1 000 - <10 000 t

 >10 000 t

Durpių gavyba

Vidutiniškai per metus (2007-2016):

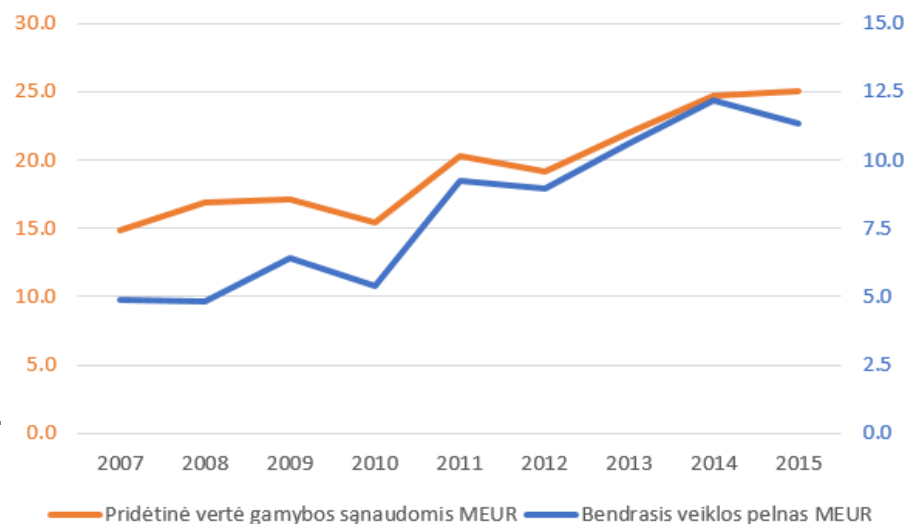
- pagaminta - 475 tūkst. t durpių gaminių
- eksportuota 452 tūkst. t durpių gaminių

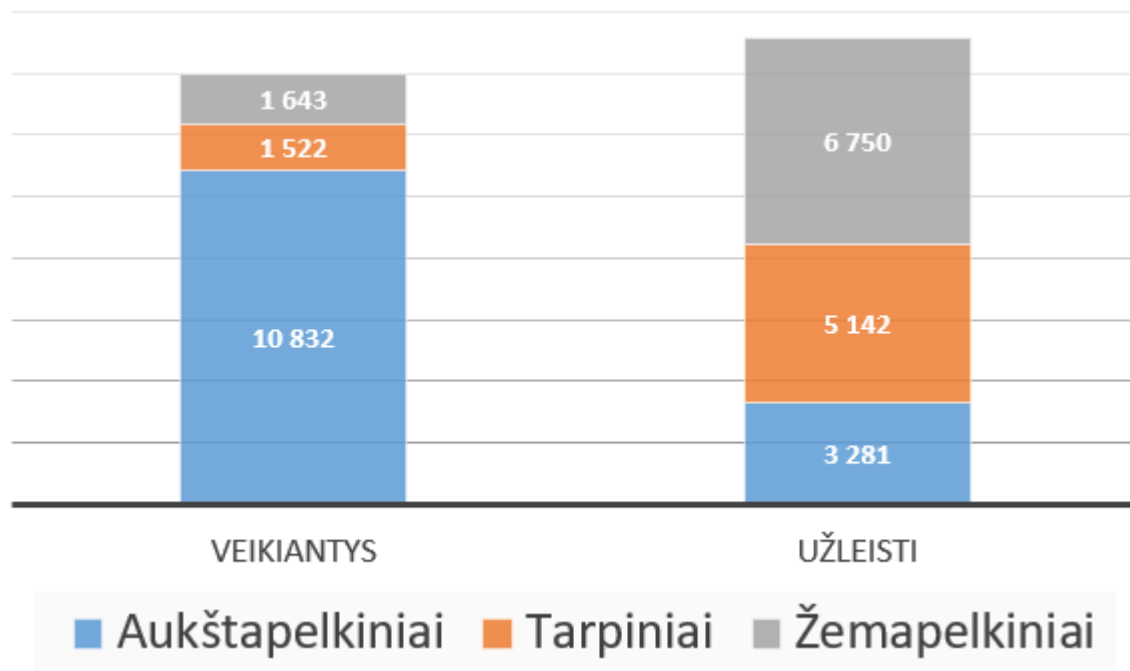

2015:

Pridėtinė vertė 25 M€ per metus

Bendrasis veiklos pelnas – 11,3 M€

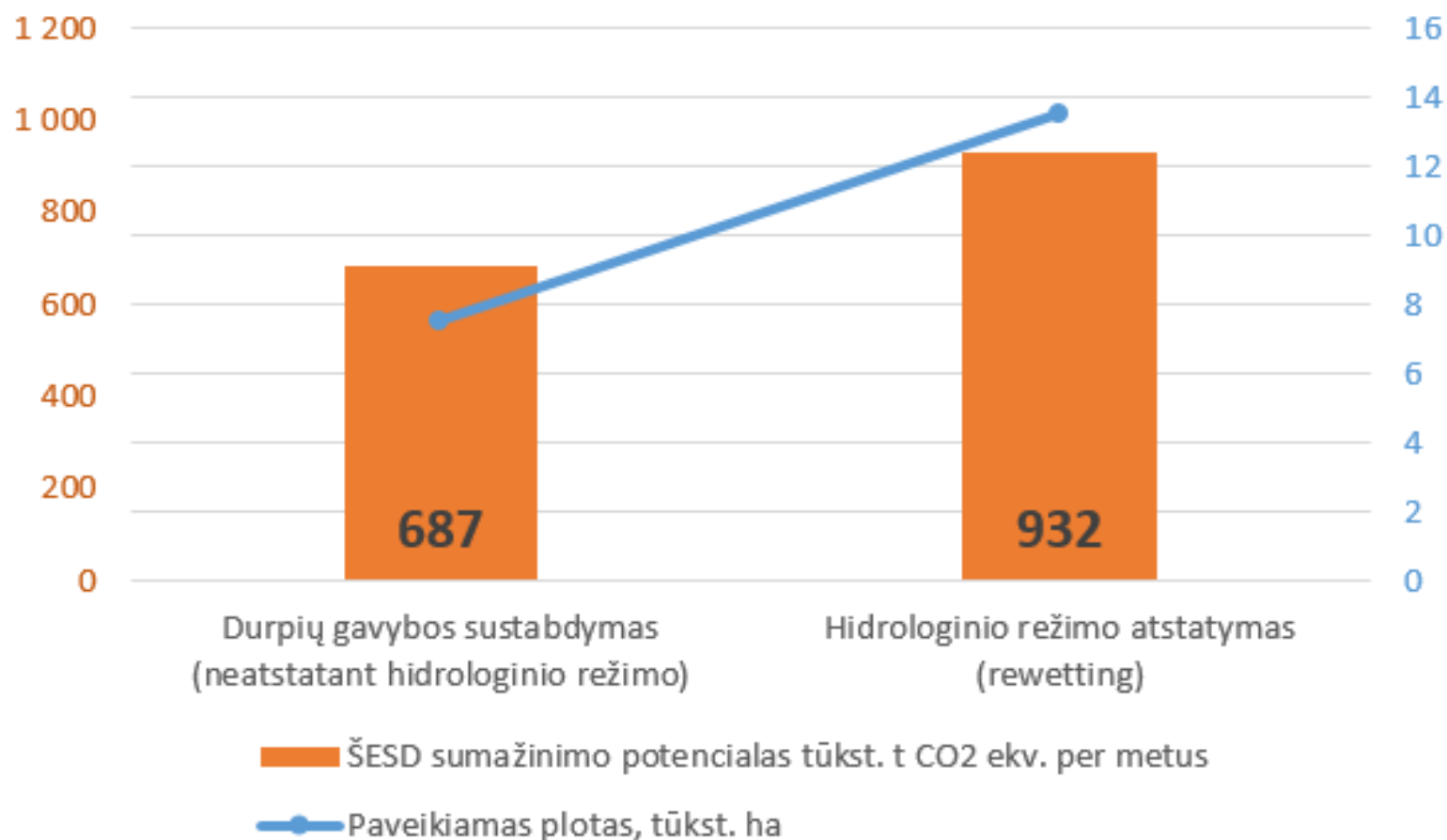

ŠESD emisijos ~973 tūkst. t CO₂ ekv. per metus (~13,6 M€)

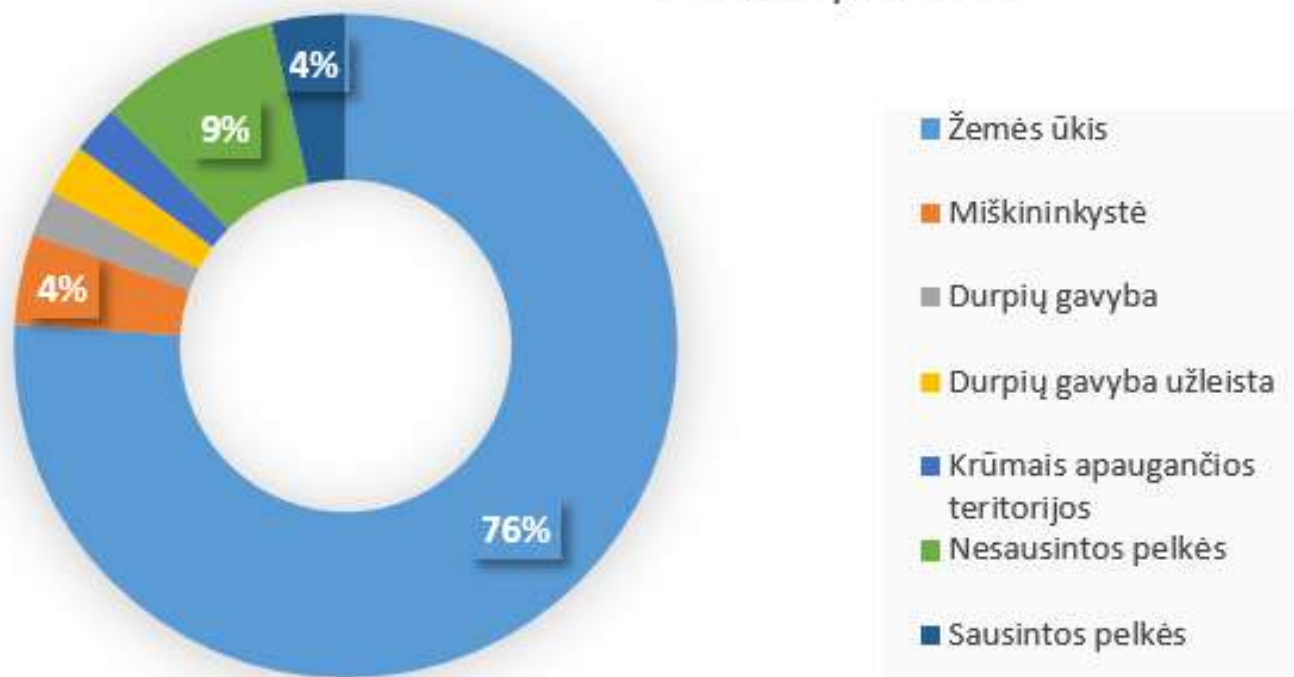

ŠESD mažinimas iš durpių gavybos plotų

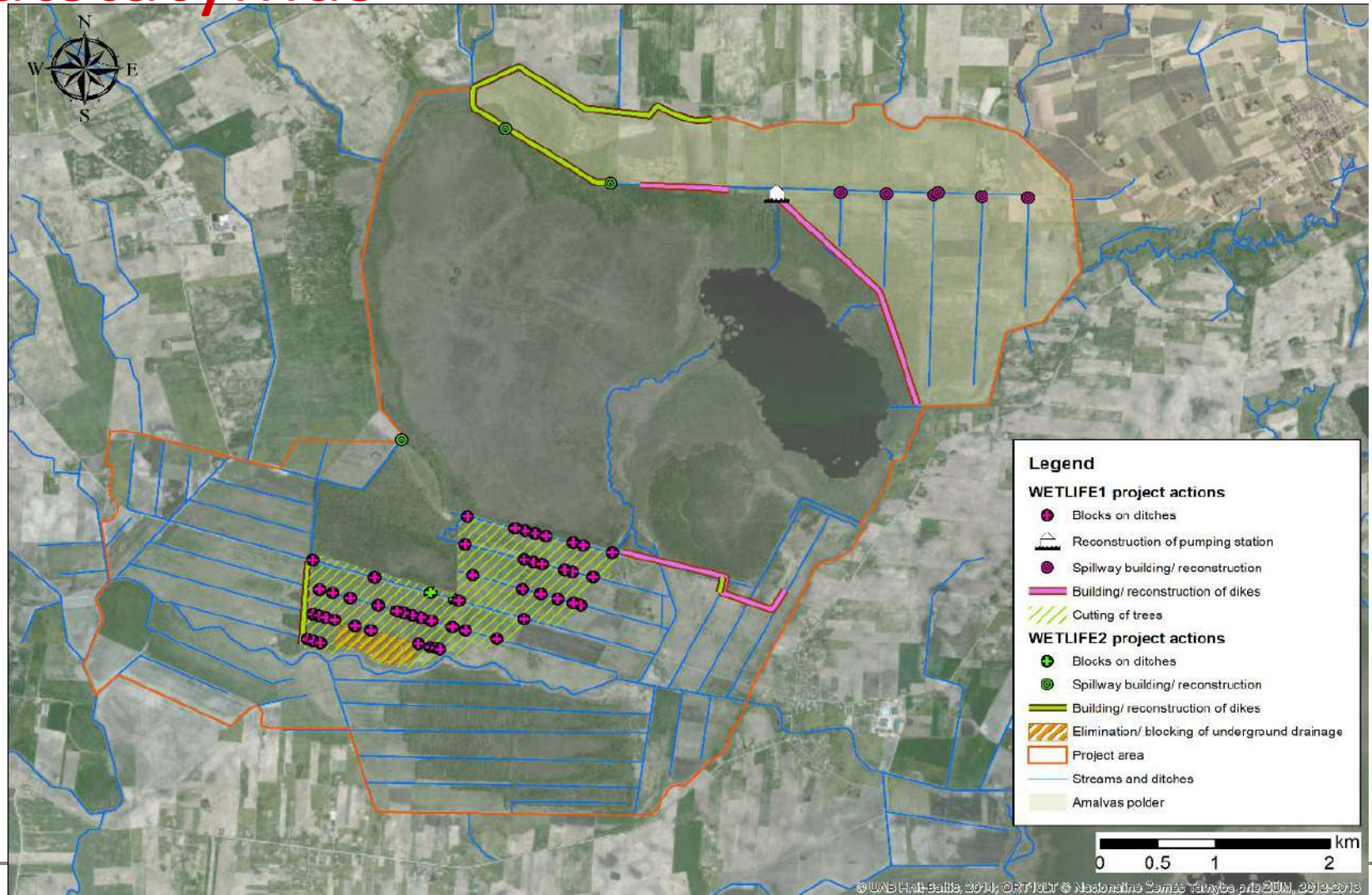

Azoto išplovimai

	Azoto išplovimai, t Nb per metus
Žemės ūkis	6 113
Miškininkystė	356
Durpių gavyba	179
Durpių gavyba užleista	199
Krūmais apaugančios teritorijos	191
Nesausintos pelkės	712
Sausintos pelkės	290
Iš viso:	8 038

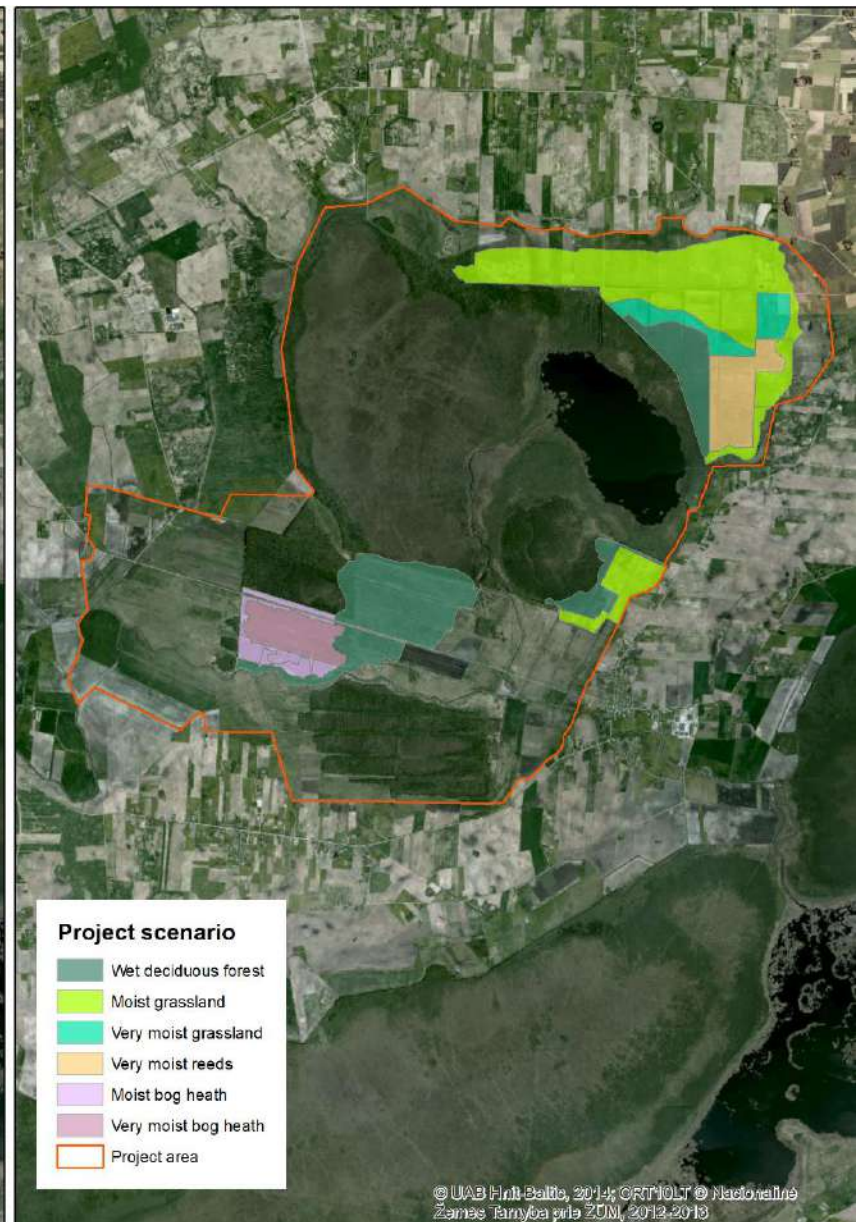
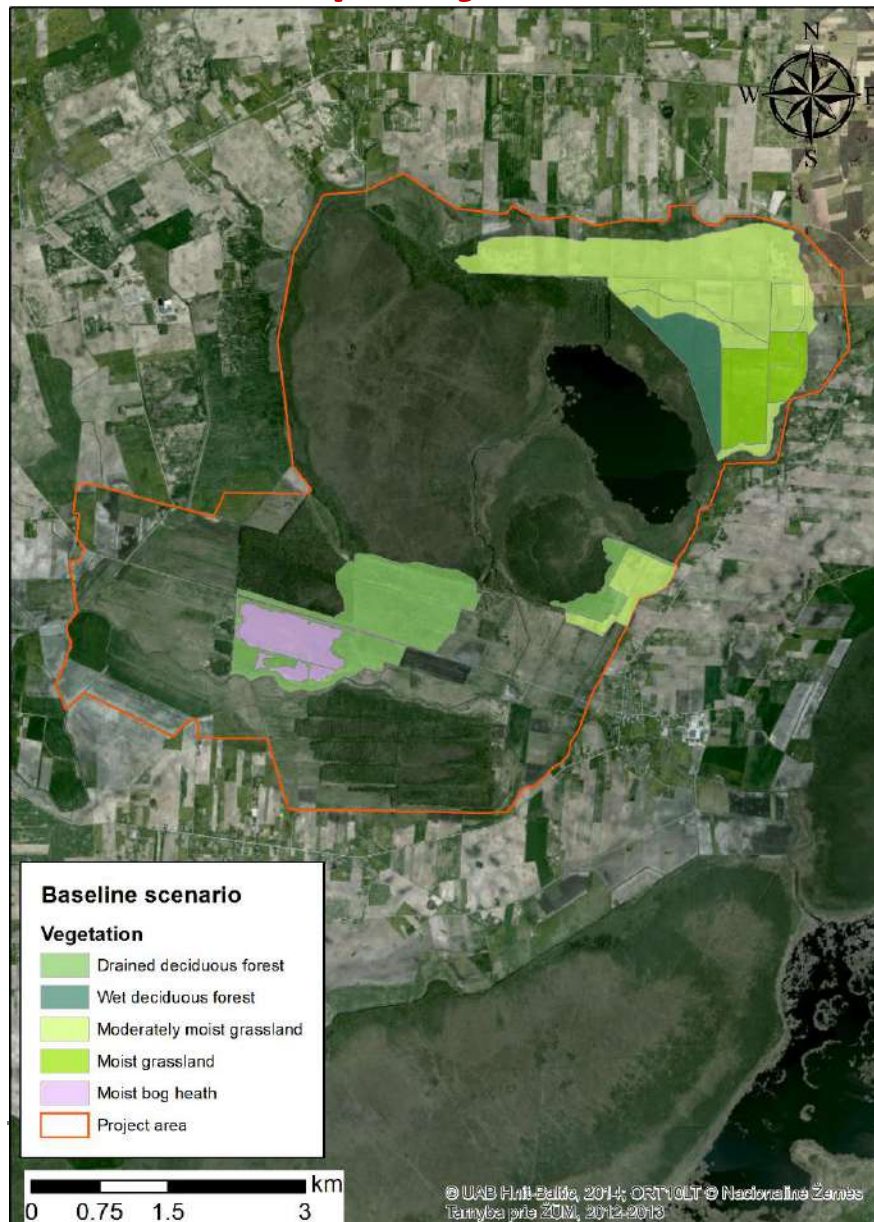
Amalvo pelkės hidrologinio režimo atstatymas

WETLIFE ir WETLIFE2 projektai, finansuoti LIFE + Nature programos lėšomis

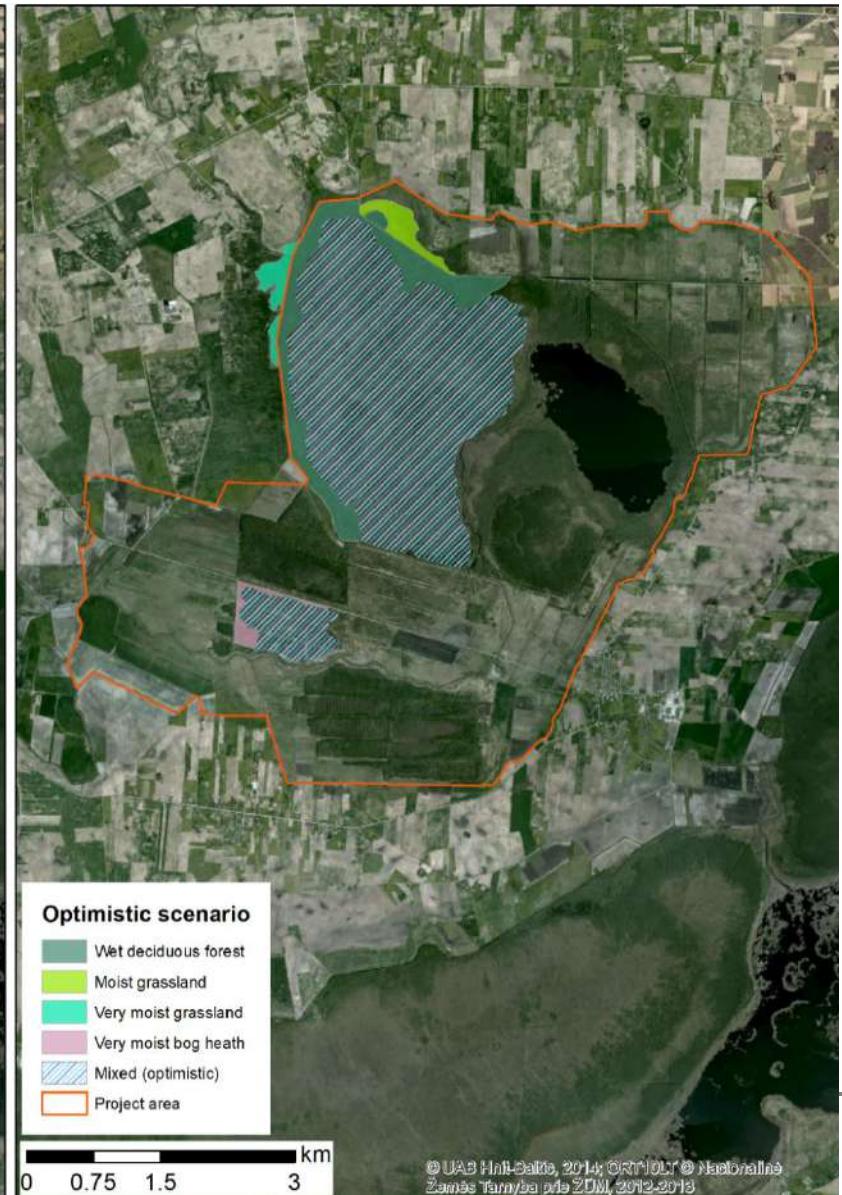

Wetlife projekts

Wetlife2 projektas

Investicijų ir kumuliatyvinio ŠESD sumažinimo santykis (EUR /tonai CO₂ ekv.) bėgant metams po projektų užbaigimo

